

BOOK SIGNALS

Ion I. IONESCU *

Adeline Gardinier, *Aider le patient à sortir de la crise: Une méthode psychothérapeutique*, Editions De Boeck-Estem, 2013, colecția *Sciences du soin*, ISBN-13: 978-2843716843

Adeline Gardinier este psiholog clinician și psihoterapeut. Practica în spital și în multe centre psihiatrice a sensibilizat-o pentru abordarea pluralistă a problematicii domeniului studiat, pentru evidențierea eficacității povestirilor vieții ca și a relevanței materialului paradoxal și circular introdus în discursul terapeutic.

Apărută la prestigioasa editură De Boeck/ESTEM, cartea *Aider le patient à sortir de la crise : Une méthode psychothérapeutique* este destinată în primul rând profesioniștilor din domeniul sănătății mintale (psihiatri, psihologi, psihoterapeuți, asistenți medicali) dar și educatorilor și asistenților sociali, tuturor celor care însoțesc suferinții în perioade de criză. Interpretarea paradoxală și sistemică propusă de autoare interesează pe toți cei care acompaniază această populație în suferință. Studenții pot fi captivați de abordarea în manieră didactică a cărții, în special de partea a doua, o ilustrare vie a practicilor psihoterapeutice, cu evocarea unor situații clinice complete, detaliate și elocvente, ușor accesibile. Narațiunile luării în îngrijire constituie un mediator foarte bun al înțelegerii avantajelor acestei metode de gândire și de acțiune. Inspirată de orientarea sistemică, abordarea terapeutică propusă de autoare pleacă de la ambiguitatea funcționării psihice și urmărește calea uneori surprinzătoare a logicii vindecării. Suferința este un îngrijitor care se ignoră, spune autoarea. Criza este pozitivă, chiar dacă este fragilizantă, periculoasă, continuă ea. Simptomele au utilitate funcțională și logică, în ciuda dimensiunii lor dureroase. Putem afla documentat că omul probează în cazul suferințelor, o atitudine fundamental generoasă și sacrificială în relațiile cu ceilalți. Abia la deznodământul suferinței sale apare paradoxul: ca pacient devine egoist și nu mai vrea să știe și de tensiunile exterioare lui ... Recrudescența simptomelor îi anunță schimbările viitoare și urmarea. Unele progrese spre starea de bine se ascund și adesea se pierd în spatele multor regrese. Momentele de

* Professor, A.I.Cuza University, Department of Sociology and Social Work, Iași, România; ion@uaic.ro

tensiune sunt martorele dezvoltării unui conflict intern închistat dar și în curs de rezolvare. Este o interpretare nouă cea pe care o propune autoarea, departe de modul obișnuit de gândire, dar în rezonanță cu omul suferind, în lipsă de repere, de puncte de referință și de deschideri. El ajunge să se bazeze pe un nou “look”, pe o nouă privire asupra trăirilor sale după o lectură valorizantă și lămuritoare a vieții sale și află astfel un sens care-i lipsea, axat pe conștiința naturii sale “bune”. Această lectură valorizantă și lămuritoare îi oferă imboldul, încrederea de a merge mai departe și de a găsi soluții. Fără trecerea prin spital, fără conștientizarea importanței povestirii vieții, ei nu ar fi devenit conștienți de complexitatea istoriei lor, de bogăția personalității lor, de natura generoasă a reacțiilor lor, de puterea și energia desfășurate în toată dinamica lor pe parcursul bolii. Nu și-ar fi descoperit și arătat cu mândrie reziliența, capacitatea de a-și păstra sănătatea, energia chiar când se află sub presiune constantă, precum și capacitatea de a-și reveni după suferințe și eșecuri. În timpul convorbirilor, pacienții află mai multe despre ei înșiși, despre ceilalți, învață să se înțeleagă și să realizeze că acțiunile lor, chiar și cele mai inadapte, au sens. Ființa umană, prin natura sa, încearcă să se adapteze la mediu cât mai mult și mai bine posibil. Criza vine să dezvăluie eșecul adaptării, deoarece dezechilibrul, extern sau intern, devine mai intens, iar strategiile pentru a le face față devin insuficiente. Mecanismele de apărare obișnuite nu mai sunt eficiente și adesea eșuează pentru că sunt folosite pentru a “îngheța” situația. Însă ele se pot concentra pe abordări orientate spre schimbarea de sine, fără să angajeze și anturajul. Uneori reușește menținerea unui echilibru precar, alteori modificările axate pe individul care suferă, dar extinse și la mediul său îi pot fi mai de folos.

Geneviève Piérart, *Handicap, migration et famille. Enjeux et ressources pour l'intervention interculturelle*, Genève, IES, col. « Le social dans la cité », 2013

Famiile de imigranți care au copii cu dizabilități nu trebuie să facă față doar provocărilor migrației și handicapului, ci trebuie să se ocupe și de exigențele și capcanele administrative, economice, culturale legate de migrație și de handicapul copiilor care-i însoțesc. Acompanierea, suportul profesional dat acestor familii ridică numeroase întrebări specifice. Ce loc are copilul migrant cu handicap ? Cum poate lucra asistentul social - și nu numai el - cu aceste familii ?

Geneviève Piérart nu oferă “rețete miracol”, ci deschide căi de gândire și de acțiune pentru sprijinirea intervenției inovatoare în aceste situații dureroase și

complexe. După o prezentare sintetică a abordărilor disciplinare relevante pentru înțelegerea problematicii, după o recenzie a tehnicilor și instrumentelor, cu ilustrații din literatura de specialitate și cu numeroase studii de caz, cititorul este invitat să reconsidere intervenția în domeniul persoanelor cu handicap prin prisma interculturalității, din perspectiva “dublului dezavantaj”, al “dublului handicap”, al “dublei alterități”, spre perspectiva “dublei competențe” a acestor copii și a familiilor lor. Această carte va îmbogăți reflecțiile privind copiii migranți cu dizabilități și familiile lor, atât în educație, cât și în asistența socială și sănătate. Cartea este, de asemenea, un valoros suport pedagogic de formare profesională pentru cei care acționează în domeniu.

Jérôme Michalon, *Parler avec les animaux. Sociologie du soïn par le contact animalier*, Paris, Presse des Mines, 2014

Jérôme Michalon este membru al AISLF, sociolog, cercetător în cadrul Laboratorului Environnement Ville Société (UMR 5600) și al Centrului Max Weber (UMR 5283) axat pe sociologia relațiilor om-animal. Ce ar putea face un câine într-un salon de spital ? De ce am urca un copil cu handicap pe cal ? Ce e, în fapt, terapia asistată de animal ?

De mai mulți ani, unele spații de îngrijire sunt populate cu animale aduse acolo pentru a fi suport emoțional, instrument de suport, însoțitori sau mediatori ... Dezvoltarea acestor forme de îngrijire pleacă de la evoluțiile recente identificate în relația dintre om și animal. În numeroase cazuri, animalul este considerat ca o persoană, obiectul unei imense bunăvoințe. Îngrijirea cu un animal reflectă noi condiții și modalități relaționale plecând de la faptul că numeroși sunt cei care vor să împărtășească astfel de relații cu unele animale. Pusă în slujba unui proiect umanist (îmbunătățirea sănătății omului) îngrijirea în contact cu un animal face aceste tipuri de relații socialmente legitime, cu toate că nu este ușoară revalorizarea atașamentului față de animale. Invocând și convocând contribuțiile sociologiei pragmatice și ale antropologiei simetrice, această carte propune o explorare a universurilor sociale ce gravitează în jurul activităților de îngrijire a sănătății oamenilor. Putem identifica chiar modul în care se construiește cunoașterea științifică privind interacțiunile omului cu animalele în scopuri terapeutice. Cartea descrie rețele de actori (veterinari, militanți, producători de produse alimentare pentru animale de companie, jurnaliști, medici, asistente medicale, sociale etc.) care contribuie la emergența unor astfel de cunoștințe și practici. Ea prezintă sesiuni de tratament și practici in situ, folosind un demers etno-sociografic. Toate acestea pentru a identifica și măsura energia necesară schimbării opticii privind rolurile tradiționale atribuite animalelor... (<http://www.pressedesmines.com/scie>)

Revista *Sciences sociales et santé* este susținută de *Institut des Sciences humaines et sociales* al CNRS. Sumarul ei poate fi consultat pe:
http://www.jle.com/fr/revues/sante_pub/sss/sommaire.phtml

Ultimul volum, 32, N°1, a apărut în mai 2014. Revista este un adevărat forum multidisciplinar privind sănătatea publică. Ea oferă o imagine de ansamblu a problemelor majore ale sănătății: controlul sănătății, cheltuielile pentru sănătate, rambursarea cheltuielilor medicale, analiza sistemelor de sănătate, problematica SIDA, diversele tipuri de handicap etc. Fiecare articol apare cu un comentariu al altor specialiști în discipline diferite. Revista permite astfel o serioasă dezbateră interdisciplinară.